

בס"ד. משיחת אחרון של פסח, ה'שית*.

א. איתא בגמרא¹: "תנו רבנן, בשעת פטירתו של רבי אמר לבני אני צריך כו', נר יהא דלוק במקומו, שולחן יהא ערוך במקומו, מטה תהא מוצעת במקומה".

וביאור הדברים:

"פטירה" – פירושה גם העתקה ממקום למקום, מענין אחד לשני, מסוג עבודה אחד למשנהו, כמו "הפטרה", שהיא פטירה והעתקה מתורה לנביאים². ועד"ז בנוגע ל"פטירתו של רבי", שפירושה פטירה והעתקה למקום ואופן עבודה נעלה יותר, כמארז"ל³ "צדיקים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב, שנאמר⁴ ילכו מחיל אל חיל", שהולכים ומתעלים בעלי אחר עלי'.

והחידוש הוא – ש"בשעת פטירתו של רבי אמר לבני אני צריך": כיון שב"פטירתו של רבי" מתחיל אצלו אופן עבודה שבאין-ערוך לגמרי, יש מקום לחשוב שאין לו עוד שייכות אלינו.

מבהיר זאת רבי בשעת פטירתו באמרו "לבני אני צריך": למרות שעתה הנני עולה לסדר עבודה נעלה לגמרי, מ"מ, הנני זוכר אתכם, ואזכור אתכם בכל מקום בו אהי', ויתירה מזה, גם לי, בהעליות הכי נעלות, נוגעת עבודתכם – "לבני אני צריך", כלומר, לא זו בלבד שהבנים צריכים (זקוקים) לו, אלא יתירה מזה, שהוא צריך לבנים.

ב. ולכן, כל הענינים שבהם הי' נהוג לפנות לרבי, עומדים במקומם – "נר יהא דלוק במקומו, שולחן יהא ערוך במקומו, מטה תהא מוצעת במקומה":

באופן כללי היו באים לרבי (ליחידות) עבור שני סוגי ענינים: תיקון ופרנסה רוחנית. תיקון ופרנסה גשמית (אבל לא חומרית). וכל סוג נחלק לשלשה פרטים – נר שולחן ומטה.

(2) ראה אנציק' תלמודית ערך הפטרה בתחלתו. וש"נ.

(3) סוף ברכות. וש"נ.

(4) תהלים פד, ח.

(* שיחה זו הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידיש), ונדפסה בלקו"ש ח"ב ע' 509 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

(1) כתובות קג, א.

יחידות בנוגע לענינים גשמיים נחלקת לשלשה דברים: בני חיי ומזוני, שהם נר שולחן ומטה: "חיי" – "נר", "כמ"ש – "נר הוי" נשמת אדם". "מזוני" – "שולחן", ו"בני" – "מטה".

וכל הדברים האלה "עומדים במקומם" – גם לאחרי פטירתו יכול רבי לענות, ועונה הוא כמו קודם, ומשפיע עתה כמו קודם.

ועד"ז בנוגע ליחידות בנוגע לענינים רוחניים – שנחלקים לשלשת הסוגים נר שולחן ומטה:

"נר" – קאי על כללות המצוות, כמ"ש "כי נר מצוה". "שולחן" – קאי על תורה בפרט, שנוסף על היותה בחינת "לבוש" כשאר המצוות, ה"ה גם בחינת "מזון"⁷. ונוסף על הענינים הקשורים עם ההנהגה כתיקונה ע"פ התורה (שולחן) ומצוות (נר), ישנו גם תיקון המצב של נפילת האדם שחטא ופגם ועבר את הדרך, משום שנכנסה בו רוח שטות⁸, ונעשה במדרגת שוכב שהראש הוא בהשוואה לרגל – שמצב זה נכלל ב"מטה". ובפרטיות יותר ה"ז קשור עם תיקון הפגם בעניני שמירת הברית (וכן בשמירת הלשון, הקשורים זב"ז⁹), ובפרט ח"נ שהם הבדלה כללית בינו ובין ה"א¹⁰ – שצריך לתקנם באופן שתהא "מטתו שלימה"¹¹.

וגם ענינים אלה "עומדים במקומם" – שגם במצב של נפילה ופגם לא יחשוב שנותק לגמרי, ואיזה קשר יכול להיות לו עם רבי לאחר פטירתו, אלא עליו לדעת שגם עתה עונה הרבי על שאלות בעניני תיקוני פגמים ונפילת האדם, כמו מקודם¹².

ג. יש לשאול על כך:

ידוע שלצורך המענה ב"יחידות" צריך להיות איזו שהיא שייכות

12) בשנים האחרונות, כשמצב בריאותו של הרבי לא הי' כדבעי, הגיע א' העסקנים באמצע השבוע (שלא בזמן הקבוע ליחידות) כדי להפגש עם הרבי. כשנכנסתי לרבי להודיע ע"ד בואו, הושיט הרבי את ידו לחבוש את כובעו, דבר שעלה לו בטרדא יתירה. אמרתי לרבי, שבשביל אותו עסקן לא נוגע אם הרבי ישאר ב"יארמולקע". נענה הרבי ואמר: "מיר איז אָבער יע נוגע" (מרשימה פרטית בלתי מוגה).

5) משלי כ, כז.
6) שם ו, כג.
7) תניא ספ"ה.
8) סוטה ג, א.
9) ראה ספר יצירה פ"א מ"ג. ר"ח שער הקדושה פ"א. "שלה" שער האותיות אות ש'.
10) ראה תניא פמ"ב.
11) פרש"י ויחי מז, לא. ועוד.

להדבר, ולפחות בדקות שבדקות, כהסיפור הידוע בזה מכ"ק אדמו"ר האמצעי¹³.

וא"כ, בשלמא בעבר, כשהרבי הי' בגוף גשמי בעלמא דין, להיותו בכל זאת מלובש בגוף, שייך עכ"פ בדקות שבדקות, כמסופר על כ"ק אדמו"ר האמצעי, אבל עתה, כיון שאין לו שום שייכות, כיצד יכול הוא לענות על דברים כאלה?

ד. והתירוץ על זה — בהקדמה, שיש מקשין: מה שייך בכלל לבקש מהרבי, הרי זהו"ע של "ממוצע"?

אחרים שואלים זאת בקשר לעניני יראת-שמים. — משולח אחד ("פון היינטיקע משולחים") הי' נוהג שכאשר ביקשוהו למסור "פדיון" בקשר לענינים גשמיים — הי' לוקח, אך "פדיון" בנוגע לענינים רוחניים — לא הי' לוקח, באמרו, שאפילו הקב"ה בעצמו אינו עושה זאת, כמאמר¹⁴ "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים". —

והמענה על זה:

כשם ש"ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד", היינו, לא רק שישראל מתקשרין באורייתא ואורייתא בקוב"ה¹⁵, אלא "חד" ממש, כך גם ההתקשרות בין חסידים לרבי, שאינה כשני דברים המתאחדים, אלא נעשים "כולא חד" ממש. והרבי אינו "ממוצע מפסיק" כי אם "ממוצע מחבר". ובמילא, אצל חסיד, הוא והרבי והקב"ה — כולא חד.

— לא ראיתי שיאמר כך בפירוש בתורת החסידות, אלא זהו "הרגש", ובמילא, מי שרוצה להרגיש כך — ירגיש, ומי שאינו — אינו רוצה להתווכח עמו, יהי לו אשר לו. —

ובמילא אין מקום לקושיא אודות "ממוצע" — מאחר שזהו עצומ"ה בעצמו, כפי שהעמיד עצמו ("ווי ער האָט זיך אַריינגעשטעלט") בגוף.

וע"ד מאמר הזהר¹⁶ "מאן פני האדון הוי' דא רשב"י"¹⁷, או כפי

17) ראיתי בעלי נגלה מקשין ע"ז, וברעש גדול: היתכן וכו' וכו' אבל מפורש כעין זה גם בנגלה דאורייתא, והוא בירושלמי בכורים פ"ג ה"ג: והוי' בהיכל קדשו דא ר' יצחק בר' אלעזר בכנישתא מדרשא דקיסרין.

13) אג"ק אדמו"ר מוהררי"צ ח"ג ס"ע שעט ואילך. וש"נ.
14) ברכות לג, ב.
15) זח"ג עג, א.
16) ח"ב לח, א.
17) ראיתי בעלי נגלה מקשין ע"ז, וברעש גדול: היתכן וכו' וכו' אבל מפורש כעין זה גם בנגלה דאורייתא, והוא בירושלמי בכורים פ"ג ה"ג: והוי' בהיכל קדשו דא ר' יצחק בר' אלעזר בכנישתא מדרשא דקיסרין.

שמצינו שבעת השליחות נקרא אפילו מלאך בשם הוי"ו¹⁸, או כפי שאמר משה רבינו: "ונתתי עשב"¹⁹.

וכמו כן אין גם מקום לקושיא כיצד עונה הוא ביחס לענינים של מטה וכדומה, כי, הקשר שבין הרבי לחסידים הוא קשר עצמותי ("אֶעֱצִמִית'דיקער פֿאַרבונד"). ולכן אמר רבי: בכל מקום בו אמצא — לבני אני צריך.

ה. הרבי נמצא אתנו כבעבר. הוא נמצא בחדרו ושומע אותנו מתוועדים כאן.

אם כן, כיצד אנו מתוועדים כאן? — משום שרצונו הוא שנתוועד²⁰. פעם הפעיל הרבי בחדרו את המיקרופון ושמע את ההתוועדות כאן. גם עתה כן הדבר, ובמדה יתירה כמובן.

ו. בספר חסידים²¹ מובא שרבנו הקדוש הי' בא בכל ערב שבת בין השמשות לביתו בבגדי שבת, וקידש, ופטר את הרבים²². גם עתה זמן של בין השמשות לאחר מנחה, ורבנו הקדוש בא לקדש, וגם נשאר ללילה.

ז. בחורף זה נכנסתי פעם לחדר הרבי. הוא ישב נשען על ידו, שקוע במחשבות, ואמר לי שברצונו לנסוע לארץ ישראל. אמרתי לרבי: כיצד אפשר לנסוע, הרי ישנה כאן עבודה מרובה? חשב מעט ואמר: נו, רעיון יפה²³.

במחשבתו כבר הי' בארץ ישראל. עצמות יוסף הובאו לארץ ישראל.

ח. פעם בא חסיד אחד ממקום רחוק וביקש מהרבי שיאמר מאמר חסידות. הרבי ענה לו שהוא אומר חסידות בשבת. נענה החסיד ואמר שכאשר הוא בא לרבי ה"ז אצלו שבת. ואז אמר הרבי חסידות²⁴.

(קודם בואו למדינה זו) — הנסיעה מרוסיה, מריגא, מווארשא — היו תמיד בהכרח (ראה סה"ש תרפ"ח ע' 4 הערה 6. תש"ב ע' 63. תש"ג ע' 136), שלכן, נסע תמיד בהזדמנות האחרונה, ברכבת האחרונה, באני' האחרונה (מרשימה פרטית בלתי מוגה).
24 ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א במפתח ספרי מאמרי ודרושי אדמו"ר מוהרי"צ (קה"ת תשכ"ח) ע' 24.

18 תניא אגה"ק סו"ס כה.
19 עקב יא, טו. וראה לקו"ת ויקרא (בהוספות) נ, א.
20 ראה גם לקמן ע' 83.
21 סי' תתשכט.
22 בענין היכולת לפטור את הרבים יש בזה כמה שקו"ט. ראה חיד"א בס"ח סי' הנ"ל ובשה"ג שלו ח"א אות א' מע' ראב"ן. גליוני הש"ס למהר"י ענגל לכתובות קג, א.
23 להעיר, שנסיעותיו בשנים שלפניו

אף עתה, ע"י התקשרות כדבעי, שייך אצל כאו"א בכל יום ובכל עת שיהי' שבת, ורבי בא, מקדש, ופוטר את הרבים, כלומר, שמשפיע בהם כאילו קידשו בעצמם, אבל — יתירה מזה — קידוש עם הכוונות שלו, ובמילא עם הקדושה שלו²⁵.

וגילוי בלבד (לקו"ת תזריע כ, ב) — קשור עם העצם שלמעלה מהארות וגילויים, וכיון שהעצמות הוא (בהמקום שבו נעשית כללות העבודה) כאן למטה (כמבואר בדרושי חסידות), נמצא גם הרבי כאן למטה!
 (וסיים:) כ"ק מו"ח אדמו"ר — שליט"א**
 — יוליכנו להגאולה האמיתית והשלימה (מרשימה פרטית בלתי מוגה).

25) בסיום ההתוועדות דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א — מתוך התרגשות גדולה ובכיות — שאין להשתמש בהלשון "נבג"מ" בנוגע לאדמו"ר מוהריי"צ*:
 איזה וואָס פאַר אַ "גנזי מרומים"?! ...
 "גנזי מרומים" הו"ע השייך להארות וגילויים, ואילו הרבי — שעבודתו היתה שלא על מנת לקבל פרס, מלשון פרוסה, שהו"ע של הארה

** ראה גם לקמן ע' 83.

---

* ראה גם לקמן ע' 106.